

1. Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi ders kitaplarının kültürel unsurlar açısından karşılaştırılması (İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, Unlock, New Language Leader)¹

Fadime YİĞİT²

APA: Yiğit, F. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi ders kitaplarının kültürel unsurlar açısından karşılaştırılması (İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, Unlock, New Language Leader). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 1-33. DOI: 10.29000/rumelide.1405690.

Öz

Literatürde dil eğitimi-kültür arasında sıkı bir ilişkinin bulunduğuna yönelik bilgiler araştırmacıyı yabancı dil öğretimi ders kitaplarında yer alan okuma ve dinleme/izleme metinlerindeki kültürel unsurları sınıflandırarak incelemeye yönlendirmiştir. Türkiye’de İngilizce öğretiminin hemen her yaş seviyesinde yapılması sebebiyle yabancı dil öğretimi ders kitaplarından Türkçe ile İngilizce ders kitapları araştırmada kullanılmıştır. Araştırmada İstanbul Yabancılar için Türkçe, Pearson Yayınları New Language Leader ve Cambridge Yayınları Unlock kitaplarının orta düzeylerinde (B1-B2) yer alan okuma ve dinleme/izleme metinlerindeki kültürel ve kültürlerarası unsurların tespiti amaçlanmıştır. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi, verilerin analizinde 7 ana başlıktan (günlük yaşam, yaşam koşulları, kişiler arası ilişkiler, gelenek ve görenekler, beden dili, törenler, evrensel unsurlar-hedef kültür dışındaki unsurlar) ve alt başlıklardan oluşan rubrik kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Unlock ve New Language Leader kaynaklarında en çok yer verilen unsurun “evrensel unsurlar-hedef kültür dışındaki unsurlar” olduğu tespit edilmiştir. İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında en fazla işlenen kültürel unsurun “gelenek ve görenekler” olduğu görülmüştür. İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 ve B2 kitaplarında yer alan kültürel unsur oranlarının aynı olduğu, Unlock kitaplarının B1 seviyesinde (47), B2 (35) seviyesine göre kültürel unsurların daha fazla bulunduğu tespit edilmiştir. İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında kültürel unsur çeşitliliği ve metin başına düşen kültürel unsur oranı Unlock (B1-B2) ve New Language Leader (Intermediate) kitaplarından daha fazladır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil öğretimi, ders kitapları, kültürel unsurlar

¹. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %13

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 28.09.2023-**Kabul Tarihi:** 20.12.2023-**Yayın Tarihi:** 21.12.2023; **DOI:** 10.29000/rumelide.1405690

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Öğretmeni / Dr., Ministry of National Education, Turkish Teacher (Trabzon, Türkiye), fadimecanak@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0003-0477-8170, **ROR ID:** https://ror.org/00jga9g46, **ISNI:** 0000 0001 2179 4856, **Crossreff Funder ID:** 501100013898

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader)³

Abstract

Information in the literature that there is a close relationship between culture and language education led the researcher to classify and examine the cultural elements in the reading and listening texts in foreign language teaching textbooks. Since English language teaching is taught at almost every age level in Turkey, Turkish and English foreign language teaching textbooks were used in the research. The aim of the research was to determine the cultural and intercultural elements in the reading and listening texts in the middle levels (B1-B2) of Istanbul Yabancılar için Türkçe, Pearson Publications New Language Leader and Cambridge Publications Unlock books. In the study, the document analysis method was used to analyze the data, and a rubric consisting of 7 main headings (daily life, living conditions, interpersonal relations, traditions and customs, body language, ceremonies, universal elements-elements outside the target culture) and subheadings was used. As a result of the research, it was determined that the most mentioned element in Unlock and New Language Leader resources was "universal elements-elements outside the target culture". It has been observed that the most covered cultural element in the Istanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) book is "customs and traditions". It has been determined that the rates of cultural elements in the Istanbul Yabancılar için Türkçe B1 and B2 books are the same, and that there are more cultural elements at the B1 level (47) of the Unlock books than at the B2 (35) level. The diversity of cultural elements and the rate of cultural elements per text in the book Istanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) is higher than in the books Unlock (B1-B2) and New Language Leader (Intermediate).

Keywords: Foreign language teaching, textbooks, cultural elements

1. Giriş

Sosyal bir varlık olan insan, topluluk hâlinde yaşarken bazı kural ve değerler meydana getirmiştir. İlk insan topluluklarından günümüze aktararak gelen değer ve kurallar, zamanla toplumları birbirinden farklı kılan birtakım zenginliklere dönüşmüş ve "kültür" kavramı ile adlandırılmıştır. Kültür, "doğanın ya da Tanrı'nın yarattıklarına ek olarak insanoğlunun yarattıklarının tümü"dür (Kongar, 2021, s. 38). "Kültür; toplum, insanoğlu, eğitim süreci ve kültürel muhteva gibi değişkenlerin ve bunlar arasındaki karmaşık ilişkilerin bir işlevidir" (Güvenç, 1994, s. 101). "Kültür toplumdaki kişilerin ortaklaşa paylaştığı değerlerin bir bileşkesidir" (Fitcher, 1957, s. 70). Gökalp'e göre kültür "Bir milletin dinî, ahlakî, akî, estetik, lisanî, iktisadî ve fennî hayatlarının ahenkli bir bütünüdür" (1975, s. 27). "Kültür; bir topluluğu, bir cemiyeti, bir milleti millet yapan onu diğer milletlerden farklı kılan hayat tezahürlerinin bütünüdür" (Ergin, 1998: 31). Bu bağlamda kültür bir insan topluluğunu diğerlerinden ayıran karakteristik özellikler

³ It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 13

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 28.09.2023-**Acceptance Date:** 20.12.2023-**Publication**

Date: 21.12.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1405690

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

olarak ifade edilebilir. Söz konusu karakteristik özellikler arasında inanç, dil, davranış, yaşam standartları, eğitim, gelenek, beslenme, giyim, sanat, tarih, günlük yaşam vb. unsurları sayılabilir.

Lisan kavramı, kültürel unsurlar arasında farklı bir misyona sahiptir. Çünkü “Dil, kültürün temeli ve taşıyıcısıdır” (Kaplan, 2009, s. 199). Dil olgusu, toplumda iletişim kurmayı sağlamanın yanı sıra kültürel unsurları gelecek kuşaklara aktarma ve diğer toplumlara tanıtmaya işlevlerine sahiptir.

Yabancı Dil Öğretimi ve Kültür

Yabancı dil öğretimi; hedef dilin sadece dil bilgisi kurallarını ve sözcük hazinesini öğretmek olarak düşünülmemelidir. Bir toplumun hayat koşulları ve tarzı kültürünü oluşturur, kültür de dili etkiler. Örneğin temel geçim kaynağı hayvancılık olan toplumlarda hayvansal ürünlerle, tarım olan toplumlarda tarımsal ürünlerle ve toprağı işlemeye ilgili sözcükler fazladır. Aksan (2011) Türkçede “amca-dayı”, “hala-teyze-yenge” kavramlarının ayrı oluşunu örnek vererek kavramların taşıdıkları değerlerle bir başka topluma ve onun dilindekilere göre önemli ayrımlarla algılandığını belirtir. Türkçede akrabalık isimlerinin fazlalığı Türk toplumunda akrabalığın önemini de göstermektedir. Avrupa dillerinde akrabalık isimlerinde detay görülmemektedir. Sözcükler ihtiyaçlar doğrultusunda üretildiği için dillerin toplumca önemsenen alanlarda daha çok geliştiği söylenebilir.

Ana dili eğitiminde öğrenci; üyesi bulunduğu toplumun içinde büyürken söz sanatlarını, deyimleri, atasözlerini, mecazları vb. dil olanaklarını duyduğu ve kullandığı için bu unsurları kolayca anlayabilir. Yabancı dil öğretiminde öğrenciler açısından böyle bir avantaj söz konusu değildir. “Bir yabancı dil öğrencisinin farklı değerler, inançlar ve geleneklerden kaynaklanan çatışmaları ve yanlış anlamaları engellemek için bağlamı ve kültürel öğeleri öğrenmesi gerekir” (Fong, DeWitt and Leng, 2018, s. 66). Sercu (2005) kültür aktarımının öğrencileri açık fikirli olmaya yönlendirip yabancı kültürlerle karşı öğrencide olumlu bir tavır geliştireceğini, öğrencilerin kendi kimlik ve kültürlerini daha iyi kavramalarına yardımcı olacağını belirtir. Yabancı dil öğretiminde kültür etkileşimine önem verilerek öğrencinin öncelikle hedef kültür ile bilgilendirilmesi ve varsa önyargılarından arındırılması faydalı olabilir. Yabancı bir dil öğreniminde kültürel unsurlar hedef dili öğrenen bireyler tarafından tanınır ve anlaşılırsa yabancı dil öğrenimi daha kolay, hızlı, kalıcı ve eğlenceli hâle gelebilir. McKay’e (2000) göre hedef kültüre ait öğelerin öğrenme ortamında kullanılması öğrencilerin güdülenmesini sağlar. Tomalin ve Stempleski (1993, s. 7) yabancı dil derslerinde kültür eğitiminin temel amaçlarını yedi maddede özetler:

1. Öğrencilerin tüm insanların kültürel davranışlar sergilediklerini anlamalarını sağlamak.
2. Yaş, cinsiyet, sosyal sınıf ve ikamet yeri gibi sosyal değişkenlerin insanların konuşma ve davranış biçimlerini etkilediği konusunda öğrencilerde bir anlayış geliştirmek.
3. Öğrencilerin hedef kültürde sıkça karşılaşabilecekleri geleneksel davranışların farkına varmalarını sağlamak.
4. Öğrencilerin hedef dildeki kelime ve deyimlerin kültürel çağrışımlarına ilişkin farkındalıklarını arttırmak.
5. Öğrencilerin hedef kültür hakkındaki genellemeleri değerlendirme ve düzeltme yeteneklerini geliştirmek.
6. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgileri bulma ve düzenleme konusunda becerilerini geliştirmek.
7. Öğrencilerin hedef kültür hakkındaki entelektüel merakını arttırmak ve o kültürün insanlarına karşı empati geliştirmelerini sağlamak.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

Literatürde yabancı dil öğretiminin aynı zamanda bir kültürleme süreci olduğunu, kültür aktarımının yabancı dil müfredatında yer alması gerektiğini belirten birçok çalışma bulunmaktadır (Deardorff, 2006; Jin, 2013; Xia, 2013; Baker, 2012; Cheng, 2013; Er, 2006; Bölükbaş ve Keskin, 2010; Demir ve Açık, 2011; Kırkkılıç ve Sevim, 2012; Okur ve Keskin, 2013; Kutlu, 2015; Memiş, 2016; İşcan ve Yassıtaş, 2018; Brown, 2000; Tomalin, 2008, Vernier vd., 2008, Yuen, 2011). Kramsch and Byram (2008, 21) yabancı dil öğretiminde “kültür olarak dil öğretimi” yapılması gerektiğini ve bir dili öğrenmenin hedef kültürü tanımak anlamına geldiğini savunur. Yabancı dil öğrencisi hedef dili konuşan toplum ile bir arada yaşıyorsa kültür etkileşimi kaçınılmaz şekilde gerçekleşecek ve dil öğreniminde kültür etkileşiminin bir ihtiyaç olduğunu fark edecektir. Öğrenci, hedef dilin konuşulduğu coğrafyada yaşamıyorsa kendi kültürü ile hedef kültürü karşılaştırmak yoluyla dilsel unsurları anlamlandırıp özümseyebilir. Alsamanı’ye göre (2014, s. 145) bir dili kültürden bağımsız olarak öğretmek; öğrencilerin dili kullanmak için gerekli olan siyasi, sosyal, dinî veya ekonomik sistem hakkında içgörü kazanma olanağını elinden alır.

Kökleşmiş davranış ve algı biçimi olarak tanımlanabilecek kültür kavramı yabancı dil öğreniminde önemlidir. Dil ve kültür birbirinin ayrılmaz birer parçasıdır (Brown, 2007). Yabancı dil öğretiminde öğrencinin gerek kültürlerarası gerekse hedef kültür hakkında bilgisi ve farkındalığı arttırılırsa öğrencide objektif bakış açısı gelişir (Council of Europe, 2001). Kültürlerarası dil yeterliliği, kendinden dilsel ve kültürel olarak farklı kişilerle etkileşim kurarken etkili ve uygun şekilde performans göstermek için gerekli karmaşık yeteneklere sahip olmaktır (Fantini, 2009). Bu nedenle yabancı dil öğretiminde hedef kültürün yanı sıra evrensel kültürün de işlenmesi faydalı olabilir.

Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitaplarının Yeri

Günümüzde yabancı dil öğretiminde kullanılacak birçok materyal olmasına rağmen ders kitapları eğitim ortamında hâlâ önemini korumaktadır. Peled-Elhanan’a (2012) göre ders kitapları bilgi sağlamak için dil öğretiminde birincil araç olarak kabul edilir. Ders kitapları, dil öğretiminde sınıftaki dil girdisi için temel kaynaktır (Wu, 2010). “Bir ders kitabı, öğrencilere İngiliz kültürü hakkında bilgi vermeyi amaçlayan materyaller içermesi açısından bir öğretmen işlevi görebilir. Pek çok ders kitabının içeriklerinde kültürel konular ana başlıklar hâlinde gösterilir. Ders kitabı aynı zamanda dilsel ve kültürel unsurlardan oluşan yapılandırılmış programa genel bir bakış sunan, öğretmenlere ve öğrencilere kapsanacak zemini gösteren ve önceki derslerde izlenen rotayı özetleyen kaynaktır.”(Cortazzi & Jin, 1999, s. 199). Ders kitapları hem öğrenci hem de öğretmen için öğrenme ve öğretme sürecinde sistematikliği sağlar (Alsaif, 2016). Ders kitaplarının önemli bileşenlerinden olan metinler, yabancı dil eğitiminde önemli birer araçtır. Uygun metinlerin seçimi ile yabancı dil derslerinin veriminin arttırılacağı düşünülmektedir.

Yabancı dil öğretiminde kullanılacak metinlerde farklı değerler ve yaşam biçimleri öğrenciye verilmeli, kültürel etkileşim sağlanmalıdır. Türkçeyi öğrenen yabancılar en çok mecazlarda, sembollerde zorlanmaktadır, bu kullanımlar dilin temel seviyede öğretiminden sonra yavaş yavaş verilmelidir (Polat, 1993). Araç metinler ile hedef dilin kelime hazinesi ve dil bilgisi kuralları verilirken hedef dilin kültürel unsurları da tanıtılmalıdır. Metinler; bağlam merkezli oluşturulduğu için kültürden bağımsız üretilemez, mutlaka kültürel özellik taşırlar. Hedef kültüre ait atasözleri ve deyimler, günlük yaşam alışkanlıkları, millî değerler, sosyal ilişkiler, gelenekler, sanat unsurları vb. metinler aracılığıyla öğrenilir. Bu nedenle ders kitaplarına seçilecek metinlerin semantik, dil bilgisel açıdan olduğu gibi kültürel açıdan da nitelikli olması gerekir.

Yabancı Dil Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar

Adres	Address
<i>RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi</i>	<i>RumeliDE Journal of Language and Literature Studies</i>
e-posta: editor@rumelide.com	e-mail: editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124	phone: +90 505 7958124

Her ders kitabının kendine özgü bir programı bulunmaktadır. Öğrencilerin ilgileri, ihtiyaçları, bakış açıları göz önüne alınarak yabancı dil öğretimi ders kitaplarında kültürel unsurlara yer verilmesi yararlı olur. Troudi'ye (2005, s. 124) göre yabancı dil öğretiminde kullanılan İngilizce ders kitapları ile “öğrencileri İngilizcenin farklı kullanımları ile tanıştırmak, onları İngilizce öğrenimine eşlik eden zengin ve karmaşık dilsel ve kültürel gerçekliğe maruz bırakmak daha verimli olacaktır”.

Küreselleşmeyle birlikte özellikle Avrupa Birliği ülkeleri arasında farklı ülkelerde yaşayan insanların dil ve kültür açısından birbirlerini tanımalarını ve anlamalarını sağlamayı amaçlayan birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar ile yayımlanan European Framework of Reference for Languages'de yer verilen “Sosyokültürel Bilgi” listesi şöyle özetlenebilir (Council of Europe, 2001, s. 102-103):

1. Günlük yaşam: yeme ve içme, yemek saatleri, sofrada adabı; resmî tatil; çalışma saatleri ve uygulamalar.
2. Yaşam koşulları: yaşam standartları, barınma koşulları, refah düzeyleri.
3. Kişilerarası ilişkiler: Toplumun sınıf yapısı ve sınıflar arası ilişkiler; cinsiyetler arasındaki mutluluk durumu; aile yapıları ve ilişkileri; çalışma ortamındaki ilişkiler; halk ile polis, yetkililer vb. arasındaki ilişkiler; dil öğrenen kişinin dünya hakkında hangi bilgilere sahip olması gerektiği; millet ve toplum ilişkileri; siyasi ve dinî gruplar arasındaki ilişkiler.
4. Değerler, inançlar ve tutumlar: sosyal sınıf; meslek grupları; bölgesel kültürler; güvenlik; kurumlar; gelenek ve sosyal değişim; tarih, özellikle ikonik tarihî şahsiyetler ve olaylar; azınlıklar (etnik, dinî); ulusal kimlik; sanat; din.
5. Beden dili
6. Sosyal gelenekler: dakiklik; hediyeler; elbiseler; içecekler ve yemekler; davranışsal ve sözel gelenekler, tabular; ziyaret süresi; vedalaşma.
7. Ritüeller: dinî törenler; doğum, evlilik, ölüm; halka açık gösterilerde ve törenlerde seyirci davranışları; kutlamalar; festivaller; danslar vb.

Alsaif (2016) ders kitaplarında hedef kültür ile yabancı (evrensel) kültür unsurları arasında hassas bir denge olması gerektiğini savunur. Yabancı dil öğretim kitaplarında yer alan metinler aracılığıyla hedef kültür ve evrensel kültür unsurları arasında denge kurularak öğrencilerde farklı kültür ve yaşam tarzlarının olduğu konusunda farkındalık yaratılması faydalı olabilir.

Çalışmanın Amacı

Literatürde Türkçe ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarının kültürel unsurlar açısından karşılaştırıldığı sınırlı çalışma bulunur. Bu nedenle İstanbul Yabancılar için Türkçe, Pearson Yayınları New Language Leader ve Cambridge Yayınları Unlock kitapları üzerine araştırma yapılmıştır. Sözü geçen kaynaklarda kültürel ve kültürlerarası unsurlar tespit edilerek araştırma sonuçlarının yayınevrlerine ve kitap yazarlarına yol göstermesi amaçlanmıştır. Araştırmanın alt amaçları aşağıdadır:

- İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 (Bölükbaş ve Yılmaz, 2019a) ve İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 (Bölükbaş ve Yılmaz, 2019b) seviyelerinde kültürel alt unsurlara yer verilme oranını belirlemek.
- Pearson Yayınları New Language Leader (Cotton, Falvey ve Kent, 2016) intermediate seviyesinde kültürel alt unsurlara yer verilme oranını belirlemek.
- Unlock B1 (Ostrowska, 2014; Westbrook, 2014) ve Unlock B2 (Lansford, 2014; Sowton, 2014) seviyelerinde kültürel alt unsurlara yer verilme oranını belirlemek.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

- İstanbul Yabancılar için Türkçe (Bölükbaş ve Yılmaz, 2019a; 2019b), Pearson Yayınları New Language Leader (Cotton, Falvey ve Kent, 2016) ve Unlock (Lansford, 2014; Ostrowska, 2014; Sowton, 2014; Westbrook, 2014) kitaplarının B1-B2 seviyelerinde kültürel unsurlara yer verilme oranını karşılaştırmak.

Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Literatürde dil-kültür arasında sıkı bir ilişkinin bulunduğuna yönelik bilgiler ve Common European Framework of Reference for Languages'de (2001) dil öğretiminde kültürel aktarımın öneminin vurgulanması araştırmacıyı bu çalışmaya yönlendirmiştir. Kültürel ve kültürlerarası unsurların aktarımında metinlerin önemli birer araç olması nedeniyle yabancı dil öğretimi ders kitaplarında yer alan okuma ve dinleme/izleme metinlerindeki kültürel unsurların sınıflandırılarak incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür. Araştırmada okuma ve dinleme/izleme metinlerinin incelenmesinin sebebi, okuma ve dinleme/izleme alanları ile dil öğretiminde anlama becerisinin geliştirilmesidir. Bu metinler dil öğretiminde kullanılan temel araçlar olmaları ve girdi sağlamaları nedeniyle tercih edilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretim ders kitaplarında kültürel öğelere yer verilme durumu tek kaynakla (Okur ve Keskin, 2013; Kutlu, 2014) ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim kaynaklarından ikisi arasında yapılmıştır (Akcaoğlu, 2017). Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarının kültürel öğeler açısından karşılaştırıldığı Şimşek'in (2018) çalışmasında English File Upper-Intermediate ve Yeni Hitit 3 kaynakları kullanılmıştır. Bu araştırma; Şimşek'in (2018) çalışmasından çalışma materyalleri, çalışma materyallerinin sayısı ve veri toplama yöntemi (kullanılan kategori) bakımından farklılık göstermektedir. Gencer (2020) ise araştırmasında New Language Leader kaynağının Elementary ve Pre-Intermediate seviyeleri kültürel unsurlar açısından incelemiştir. Araştırmacı; bu çalışma ile Türkçenin ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında bulunan okuma ve dinleme/izleme metinlerinin kültürel ve kültürlerarası unsurlara yer verme durumlarını karşılaştırarak alan yazına katkı sağlayacağını düşünmektedir. Erdil (2018) tarafından yapılan araştırmada Türkiye'de yabancılar için Türkçe öğreten devlet ve vakıf üniversitelerinde en çok kullanılan yayının *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti*, en çok kullanılan ikinci yayının İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti'nin tercih edilmesinin sebebi, İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti'nin Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'ne göre daha yeni bir yayın ve hakkında yapılan araştırmaların daha az sayıda olmasıdır.

Türkiye'de İngilizce öğretiminin hemen her yaş seviyesinde yapılması sebebiyle bu araştırmada iki farklı yayının (Pearson Yayınları New Language Leader ve Cambridge Yayınları Unlock) İngilizce ders kitapları incelenmiştir. Araştırmacı Türkiye Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerin 2022-2023 akademik takvimde İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi için kullanılan kaynakların tespiti için bireysel görüşme yapmış ve önemli üniversitelerin bazılarında Pearson Yayınları New Language Leader ve Cambridge Yayınları Unlock kitaplarından yararlanıldığını belirlemiştir. Örneğin; Pearson Yayınları New Language Leader kitabının Kayseri Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'nde; Cambridge Yayınları Unlock kitabının Kadir Has Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, İstinye Üniversitesi hazırlık sınıflarında kullanıldığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti, Pearson Yayınları New Language Leader ve Unlock kitaplarının B1-B2 (intermediate) seviyelerinde yer alan dinleme ve okuma metinleri ile

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

sınırlıdır. Araştırmacı, derinlemesine bir araştırma yapmak amacıyla orta düzey yabancı dil öğretim kitaplarını incelemiştir.

2. Yöntem

Araştırmanın Deseni

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak veriler toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olay veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Yabancı dil öğretim kitaplarındaki okuma ve dinleme/izleme metinleri hedef kültür ve kültürlerarası unsurlar bakımından belirlenen başlıklar çerçevesinde analiz edilmiştir.

Çalışma Materyali

Common European Framework of Reference for Languages’de dil öğretiminin temel (A1-A2), orta (B1-B2) ve yüksek (C1-C2) olmak üzere üç düzeyde yapıldığı görülmüştür. A1- A2 seviyesinde dil öğretimi, temel dil gereksinimlerinin belirlenip sunulduğu bir düzeydir. Orta ve yüksek düzeyler dil ile ilgili temel ihtiyaçları karşılanmış öğrenciler için kültürel ve kültürlerarası unsurların kullanıldığı metinleri sunmanın en uygun olduğu seviyelerdir (2001). Araştırmada İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında Türkçe, New Language Leader Intermediate ve Unlock (B1-B2) kitaplarında İngilizce öğretilirken kültürel öğelere ne kadar yer verildiği tespit edilmiş ve üç kaynak bu bağlamda karşılaştırılmıştır. İncelenen üç kaynakta tematik bir yaklaşımın tercih edildiği görülmüştür.

İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 kitabında 6 ünite, her ünite de üçer okuma ve dinleme/izleme metni olmak üzere toplam 36 metin bulunmaktadır. B2 kitabında 6 ünite her ünite de üçer okuma ve dinleme/izleme metni, her ünite de “Kültürden Kültüre” başlığı altında bir tane okuma metni olmak üzere toplam 42 metin vardır. İstanbul Yabancılar için Türkçe Intermediate seviyesi 36 okuma metni, 36 dinleme/izleme metni ve 6 adet “Kültürden Kültüre” başlığı altında 6 metin olmak üzere toplam 78 metinden oluşmaktadır.

Unlock her seviyede “Reading and Writing” ile “Listening and Speaking” olarak iki ayrı kitaptan oluşmakta ve aynı seviyedeki kitaplarda aynı üniteler bulunmaktadır. “Unlock Reading and Writing” ile “Unlock Listening and Speaking” kitaplarının B1 ve B2 seviyesinde onar ünite, her ünite de ikişer okuma ve dinleme/izleme metni olmak üzere toplam 80 metin yer almaktadır.

New Language Leader Intermediate kitabında 12 ünite ve her ünite de üçer okuma metni bulunmaktadır. Bir, iki ve dördüncü ünite de ikişer dinleme/izleme metni; üç, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir ve on ikinci ünite de üçer dinleme/izleme metni vardır. New Language Leader Intermediate kitabı 36 okuma metni ve 33 dinleme/izleme metni olmak üzere toplamda 69 metinden oluşmaktadır.

Veri Analizi

Common European Framework of Reference for Languages (2001) sosyokültürel bilgi başlıklarından ve literatürdeki bazı çalışmalardan (Okur ve Keskin, 2013; Tomalin ve Stempleski, 2013; Türkiye Maarif Vakfı, 2020) hareketle 7 ana başlık ve alt başlıklardan oluşan bir rubrik hazırlanmıştır. Araştırmada İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2), New Language Leader (Intermediate) ve Unlock (B1-B2) kaynaklarının okuma ve dinleme/izleme metinlerinde yer alan kültürel unsurlar incelenirken Tablo 1’de verilen rubrik kullanılmıştır.

Tablo 1. Kültürel Unsurlar

Adres	Address
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
e-posta: editor@rumelide.com	e-mail: editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124	phone: +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader) / Yiğit, F.

Alt öge	1. Günlük yaşam	2. Yaşam koşulları	3. Kişiler arası ilişkiler	4. Gelenek ve Görenekler	5. Beden dili	6. Törenler	7. Evrensel Unsurlar /Hedef Kültür dışındaki unsurlar
A	Yiyecek ve içecekler	Yaşam standartları (istihdam, ulaşım vb.)	Toplumdaki sınıf yapısı ve sınıflar arası ilişkiler	Sosyal sınıflar		Dinî törenler	Meslekler
B	Yemek adabı	Barınma olanakları	Kadın-erkek ilişkileri	Meslek grupları		Doğum, evlilik, ölüm törenleri	Sağlık, spor, beslenme
C	Hobiler	Sosyal yardım düzenlemeleri	Aile yapısı, aile bireyleri arasındaki ilişkiler, nesiller arası ilişkiler.	Bölgesel kültür			Bilim (Bilimsel çalışmalar, bilim insanları, bilim merkezleri)
Ç	Resmî tatiller	Sağlık hizmetleri	İş ortamındaki ilişkiler.	Spor			Kurumlar
D	Kurumlar	Eğitim hizmetleri	Toplum ile resmî görevliler arasındaki ilişkiler	Tarih (Tarihî kişi ve olaylar, tarihî mekânlar)			Gelenekler
E				Gelenekler			Tarih (Tarihî kişiler, olaylar, mekânlar)
F				Azınlıklar (etnik ve dinî)			Beden dili
G				Doğal mekânlar			Giyim
Ğ				Sanat			Doğal mekânlar
H				Mizah			Sanat
I				Lisan			Lisan
İ				Bilim (Bilim insanları, bilimsel çalışmalar, bilim merkezleri)			Değerler
J				Zaman yönetimi (Dakiklik)			Yemekler

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

K	Hediyeler	Eğitim
L	Giyim	Misafirlik
M	Yiyecek ve içecekler	Hediyeler
N	Değerler	Selamlaşma-Vedalaşma
O	Selamlaşma ve vedalaşma	Zaman Yönetimi (Dakiklik)
Ö		Yaşam Standartları (İstihdam, Sosyal Hizmetler, Ulaşım)

Çalışma materyallerinden İstanbul Yabancılar için Türkçe (Bölükbaş ve Yılmaz, 2019a; 2019b) ve Unlock kitapları (Lansford, 2014; Ostrowska, 2014; Sowton, 2014; Westbrook, 2014) B1 ve B2 seviyeleri olarak ayrıldığı için bu kitaplardaki bulgular verilirken seviye ayrımı yapılmıştır. Ancak New Language Leader (Cotton, Falvey ve Kent, 2016) kitabı B1 ve B2 seviyesi olarak ayrılmadığı için ünite adı, kültürel unsurlar, alt öğeler, metinlerde kültürel unsurların işleniş şekli, metinlerin kitaptaki sayfa numaraları tek bir tabloda gösterilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde İstanbul Yabancılar için Türkçe, New Language Leader ve Unlock kitaplarının Intermediate seviyelerinde okuma ve dinleme/izleme metinlerinde yer alan kültürel unsurlara ait bulgular sunulmuştur. Kitaplarda yer alan kültürel unsurların frekans dağılımları ve yüzdeleri tablolarda gösterilmiştir.

İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 ve B2 Seviyeleri Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinin Kültürel Unsurlar Açısından İncelenmesi

İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 ve B2 seviyelerinde yer alan okuma ve dinleme/izleme metinlerinin ünite adları, metinlerde işlenen kültürel alt unsurlar, unsurların işleniş şekilleri, metinlerin kitaptaki sayfa numaraları verilmiştir.

Tablo 2. İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 Kitabında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurlar

Ünite Adı	Kültürel alt Unsurlar	Kültürel Unsurların Aktarılış Şekli	Kitaptaki Sayfa Numarası
Yeni Bir Hayat	2B	“Nasıl Bi□r Ev Ariyorsunuz?” metninde İstanbul’un Levent semtinde ev arandığından söz edilmiştir.	9
Yeni Bir Hayat	1D	“Nereye Gideceğiz?” metninde faturaların hangi kurumlara ödendiği hakkında bilgi verilmiştir.	12

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader) / Yiğit, F.

Yeni Bir Hayat	6A	“İçimdeki Türkiye” metninde “ezan”dan söz edilmiştir.	16
Yeni Bir Hayat	2A	“İçimdeki Türkiye” metninde pazar alışverişinin yoğunluğundan bahsedilmiştir.	16
Yeni Bir Hayat	4E	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde eve girerken ayakkabının çıkarılması gerektiği söylenmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4O	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde selamlaşmadan söz edilmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4M	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde kokoreç, hamsi, döner gibi geleneksel yemeklerden söz edilmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4Ç	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde Türklerin futbol konusunda fanatik oldukları söylenmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4K	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde Türklerin verdikleri hediyeyi yanlarında açılmasından hoşlandıklarından söz edilmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	3C	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde Türklerin özel hayatla ilgili soruları rahatça sordukları ve cevapladıkları belirtilmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4N	“Türkler Hakkında” dinleme/izleme metninde Türklerin çok misafirperver olduğu belirtilmiştir.	19
Yeni Bir Hayat	4I	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türkçe ve Rusçadaki benzer kelimelerden söz edilmiştir.	20
İş Dünyası	4N	“Yoğurdun Steve Jobs’u” başlıklı metinde Hamdi Ulukaya ile çalışkanlık değeri ön plana çıkarılmıştır.	29
İş Dünyası	4B	“Kültürden Kültüre” bölümünde Ramazan ayında Ramazan davulcusunun olduğu anlatılmıştır.	36
İş Dünyası	7A	“Kültürden Kültüre” bölümünde Avusturalya ve Çin’deki birer meslek tanıtılmıştır.	36
Her Şeyin Başı Sağlık	7B	“Sağlığın Anahtarı” metninde beslenmede dikkat edilecek hususlar anlatılmış.	40

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Her Şeyin Başı Sağlık	7B	“Yüz Yaşında Hâlâ Dinç” metninde iyi ve az beslenmeye dikkat çekilmiştir.	43
Her Şeyin Başı Sağlık	7B	“Dünyanın En Yaşlı İnsanı” dinleme/izleme metninde sporun, beslenmenin ve sağlıklı yaşamın önemi yaşayan bir örnek ile anlatılmıştır.	47
Her Şeyin Başı Sağlık	4E	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türklerde hamam kültürünün geçmişi ve özellikleri tanıtılmıştır.	52
Eğitim Hayatı	7C	“Herkes Aynı Şekilde mi Öğrenir?” metninde Çoklu Zekâ Kuramı’na vurgu yapılmıştır.	56-57
Eğitim Hayatı	4I	“Türkçe Farklı Bir Dil” metninde Türkçenin özelliklerine değinilmiştir.	60
Eğitim Hayatı	7C	“Türkçe Farklı Bir Dil” metninde Türkçenin Avrupa dillerinden farkı anlatılmıştır.	60
Eğitim Hayatı	7İ	“Vazgeçmek için Çok Erken” metninde olumlu bakış açısı geliştirmenin önemi vurgulanmıştır	63
Eğitim Hayatı	7K	“Fin Eğitim Sistemi” metnindeki Finlandiya’nın küresel ölçekte akademik açıdan başarılı olma sebepleri hakkında bilgi verilmiştir.	59
Eğitim Hayatı	7K	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türkiye’de eğitim veren dört yabancı okul kısaca tanıtılmıştır.	66
Hayallerimiz	7C	“Murphy Kanunları” metninde aksiliklerin üst üste geldiği ve insanların karamsarlığa sürüklendiği anlatılmıştır ve tüm bunlar anlatıcının onaylayan bakış açısı ile yazılmıştır.	79
Hayallerimiz	4E	“Batıl İnançlar” dinleme/izleme metninde nazar boncuğu, dört yapraklı yonca, at nalı, kara kedi vb. motifler üzerinden Türk kültüründeki batıl inançlar verilmiştir.	81
Hayallerimiz	4E	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türklerde “40” sayısının önemli olduğu vurgulanmıştır.	82
Hayallerimiz	7D	“Kültürden Kültüre” bölümünde “Hristiyanlıkta “13” sayısının uğursuz kabul edildiği anlatılmıştır.	82

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader) / Yiğit, F.

Hayallerimiz	7D	“Kültürden Kültüre” bölümünde Japonların “4” rakamını uğursuz kabul ettikleri söylenmiştir.	82
İnsanlar Konuşa Konuşa	2B	“Öğrenci Evi” metninde üniversite öğrencilerinin barınma olanaklarından söz edilmiştir.	87
İnsanlar Konuşa Konuşa	2A	“Öğrenci Evi” metninde üniversite öğrencilerinin yaşam koşulları anlatılmıştır.	87
İnsanlar Konuşa Konuşa	4M	“Öğrenci Evi” metninde üniversite öğrencilerinin ne tür yemekler yediklerinden bahsedilmiştir.	87
İnsanlar Konuşa Konuşa	4C	“Türkiye’deki Arkadaşlarım” metninde İstanbul ve Antalya şehirleri tanıtılmıştır.	89
İnsanlar Konuşa Konuşa	2B	“Türkiye’deki Arkadaşlarım” metninde öğrencilerin barınma olanaklarından söz edilmiştir.	89
İnsanlar Konuşa Konuşa	4G	“Türkiye’deki Arkadaşlarım” metninde piknik alanından bahsedilmiştir.	89
İnsanlar Konuşa Konuşa	2D	“Türkiye’deki Arkadaşlarım” metninde Türkiye’nin eğitim sisteminden söz edilmiştir.	89
İnsanlar Konuşa Konuşa	3C	“Türk Aile Yapısı” metninde Türk toplumunda aileye verilen önemden söz edilmiştir.	90-91
İnsanlar Konuşa Konuşa	3C	“Aile Yemeği” metninde geniş aile ile yapılan etkinliklerin güzelliğinden bahsedilmiştir.	93
İnsanlar Konuşa Konuşa	4M	“Aile Yemeği” metninde Türk kahvesinden söz edilmiştir.	93
İnsanlar Konuşa Konuşa	1B	“Aile Yemeği” metninde geniş ailede yemek sırasında oturma düzeninin nasıl olacağından bahsedilmiştir.	93
İnsanlar Konuşa Konuşa	4C	“Aile Yemeği” metninde Ege Bölgesi’nin güzelliğinden söz edilmiştir.	93
İnsanlar Konuşa Konuşa	3A	“Komşuluk Ölüyor” metninde insanların eskisi gibi komşuluk ilişkisi kurmadığından söz edilmiştir.	94
İnsanlar Konuşa Konuşa	4E	“Komşularımız” metninde komşuluğun önemli bir gelenek olduğundan söz edilmiştir.	96
İnsanlar Konuşa Konuşa	4E	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türklerin	97

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

		misafir ağırlama kuralları anlatılmıştır.	
İnsanlar Konuşa Konuşa	7D	“Kültürden Kültüre” bölümünde Japonların misafirlik kurallarından söz edilmiştir.	97
İnsanlar Konuşa Konuşa	7D	“Kültürden Kültüre” bölümünde Arapların misafirlik kurallarından söz edilmiştir.	97
İnsanlar Konuşa Konuşa	7D	“Kültürden Kültüre” bölümünde İngilizlerin misafirlik kurallarından söz edilmiştir.	97

İstanbul B1 kitabında “İş Hayatındaki Roller, Meslek Seçimi, Kristal Tedaviler, Oynayalım mı, Pişmanlıklarınızdan Kurtulun” okuma metinlerinde; “Taşınma Telaşı, Acil Numaralar, Çalışma Koşulları, Senden Bir Şey Olmaz, İşten Çok Sıkıldım, Sağlık için Egzersiz, Şifalı Bitkiler, Fin Eğitim Sistemi, Eğitim Haberleri, Okumanın Yaşı Yok, Keşke, Şans mı Şansızlık mı?” adlı dinleme/izleme metinlerinde herhangi bir kültürel unsura rastlanamamıştır.

Tablo 3. İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 Kitabında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurlar

Ünite Adı	Kültürel alt Unsurlar	Kültürel Unsurların Aktarılış Şekli	Kitaptaki Sayfa Numarası
Leyleği Havada Görmek	4E	“Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı” adlı dinleme/izleme metninde Türklerin misafirperverliğinden söz edilmektedir.	11
Leyleği Havada Görmek	4C	“Alman Çift Türkiye’ye Bağlandı” adlı dinleme/izleme metninde Türkiye’nin farklı illerinden söz edilmektedir.	11
Leyleği Havada Görmek	4C	“Konya’da Uzay Turizmi Heyecanı” dinleme/izleme metninde Konya’nın turizmdeki öneminden söz edilmektedir.	15
Leyleği Havada Görmek	7D	“Meryem Ana Evi” metninde Hristiyan kültürüne ait bir mekân anlatılmaktadır.	16
Leyleği Havada Görmek	4C	“Geldim, Gördüm, Sevdim” dinleme/izleme metninde Kuzey Kıbrıs’a ait kültürel bilgiler verilmektedir.	18
Leyleği Havada Görmek	4D	“Kültürden Kültüre” bölümünde Evliya Çelebi ve İbn-î Batuta kısaca tanıtılmıştır.	19
Leyleği Havada Görmek	7C	“Kültürden Kültüre” bölümünde Marco Polo kısaca tanıtılmıştır.	19
Geçmişten Günümüze	2A	“Bir Konu Yedi Soru” dinleme/izleme metninde İstanbul’daki ulaşım hakkında bilgi verilmektedir.	38

Adres Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader) / Yiğit, F.

Geçmişten Günümüze	4D	“Bir Konu Yedi Soru” dinleme/izleme metninde İstanbul’daki bazı tarihî mekânlardan söz edilmektedir.	38
Geçmişten Günümüze	4Ğ	“Kültürden Kültüre” bölümünde İstanbul Oyuncak Müzesi tanıtılmıştır.	39
Geçmişten Günümüze	7H	“Kültürden Kültüre” bölümünde Almanya’daki Nürnberg Oyuncak Müzesi tanıtılmıştır.	39
Geçmişten Günümüze	7H	“Kültürden Kültüre” bölümünde Fransa’da yer alan oyuncak müzeleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir.	39
Bir Yudum İnsan	4Ğ	“Kişilik ve Karakter” okuma metninde Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın “Marifetname” eseri hakkında bilgi verilmektedir.	45
Bir Yudum İnsan	7C	“Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi” metninde renklerin psikoloji üzerindeki etkilerine ilişkin bilimsel çalışmalardan elde edilen bilgiler verilmiştir.	48-49
Bir Yudum İnsan	4Ğ	Orhan Veli Kanık’ın “Anlatamıyorum” şiiri verilmektedir.	51
Bir Yudum İnsan	7C	“Duygusal Zekâ” metninde bilimsel bilgilerden hareketle duygusal zekâ açıklanmıştır.	53
Bir Yudum İnsan	4Ğ	“Klasik Türk Müziği” dinleme/izleme metninde klasik Türk müziğinin makamları hakkında kısa bilgi verilmektedir.	55
Bir Yudum İnsan	4Ğ	“Kültürden Kültüre” bölümünde şifahanede müzikle yapılan tedavi anlatılmıştır.	56
Bir Yudum İnsan	4D	“Kültürden Kültüre” bölümünde şifahanede yapılan tedavilerin tarihî bir uygulama olduğundan söz edilmiştir.	56
Bir Yudum İnsan	7H	“Kültürden Kültüre” bölümünde Çin’de yapılan müzikle tedavi hakkında bilgi verilmiştir.	56
Bir Yudum İnsan	7E	“Kültürden Kültüre” bölümünde Çin’de yapılan müzikle tedavinin tarihî bir uygulama olduğundan söz edilmiştir.	56
Bir Yudum İnsan	7H	“Kültürden Kültüre” bölümünde Mısır’da yapılan	56

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

		müzikle tedavi hakkında bilgi verilmiştir.	
Bir Yudum İnsan	7E	“Kültürden Kültüre” bölümünde Mısır’da yapılan müzikle tedavinin tarihi bir uygulama olduğundan söz edilmiştir.	56
Bana Her Şey Yakışır	7G	“Moda Nedir, Ne Değildir?” metninde modacıların anlayışı hakkında bilgi verilmiştir.	60
Bana Her Şey Yakışır	7G	“Moda Rüzgârı” metninde geçmişten günümüze modadaki değişim işlenmiştir.	62
Bana Her Şey Yakışır	7G	“Kalıcı Moda Var mı?” metninde modada markaların değil, bireye yakışan renk ve modellerin önemli olduğu anlatılmıştır.	63
Bana Her Şey Yakışır	4A	“Dikkat! Giysileriniz Konuşuyor!” metninde kıyafetlerin kişilerin sosyal kimliği ve statüsü hakkında bilgi verdiğinden söz edilmiştir.	67
Bana Her Şey Yakışır	4B	“Dikkat! Giysileriniz Konuşuyor!” metninde kıyafetlerin kişilerin meslekleri hakkında bilgi verdiğinden söz edilmiştir.	67
Bana Her Şey Yakışır	4B	“Giyim Tarzım” metninde bazı meslek gruplarından kişiler ile giyim tarzlarının eşleştirilmesi istenmiştir.	69
Bana Her Şey Yakışır	4C	“Kültürden Kültüre” bölümünde Türkiye’nin geleneksel kıyafeti verilmiştir.	70
Bana Her Şey Yakışır	7G	“Kültürden Kültüre” bölümünde Rusya, Hindistan, Afrika, İskoçya ve Çin’in geleneksel kıyafetleri verilmiştir.	70
Harikalar Diyarı	4G	“Peri Bacaları” metninde Kapodokya bölgesinin güzelliği tanıtılmıştır.	74
Harikalar Diyarı	4Ğ	“Peri Bacaları” metninde Peri Bacaları’nın oluşumuna ilişkin bir efsaneye yer verilmiştir.	74
Harikalar Diyarı	7E	“Mısır Piramitleri” dinleme metninde Mısır Piramitleri hakkında bilgi verilmiştir.	77
Harikalar Diyarı	7E	“Tac Mahal” metninde Tac Mahal’e ilişkin bilgiler verilmiştir.	78
Harikalar Diyarı	4D	“Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi” metninde Üsküdar’daki ve Edirnekapı’daki Mihrimah	81

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com**e-mail:** editor@rumelide.com,**tel:** +90 505 7958124**phone:** +90 505 7958124

Comparison of textbooks for teaching Turkish and English as a foreign language in terms of cultural elements (Istanbul Yabancılar için Türkçe, Unlock, New Language Leader) / Yiğit, F.

		Sultan camilerinin tarihi hakkında bilgi verilmiştir.	
Harikalar Diyarı	4Ğ	“Kırık, Gizli ve Derin Bir Aşk Hikâyesi” metninde Üsküdar’daki ve Edirnekapı’daki Mihrimah Sultan camilerinin mimarî özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.	
Harikalar Diyarı	7C	“İlginç İcatlar” metninde dokuz icat tanıtılmıştır.	82-83
Harikalar Diyarı	4Ğ	“Çocuk Müzesi” dinleme/izleme metninde Ankara’da açılan çocuk müzesi hakkında bilgi verilmiştir.	85
Harikalar Diyarı	4G	“Kültürden Kültüre” bölümünde Pamukkale’nin tanıtımı yapılmıştır.	86
Harikalar Diyarı	7Ğ	“Kültürden Kültüre” bölümünde Amerika’nın (Grand Prizma) ve Almanya’nın (Baden-Baden) en ünlü kaphıcaları hakkında bilgi verilmiştir.	86
Şaştım Kaldım!	7C	“İnsan Vücutuyla İlgili Bilmediklerimiz” metninde Gunther von Hagens’in “Orijinal Vücut Dünyası- Yaşam Döngüsü Sergisi” ve insan vücutu hakkında bilgi verilmiştir.	91
Şaştım Kaldım!	4Ğ	“Karagöz ve Hacivat” dinleme/izleme metni ile Türk edebiyatının geleneksel tiyatro metni tanıtılmıştır.	94
Şaştım Kaldım!	7C	“Başarabilmek” adlı okuma metninde Einstein, Edison, Bill Gates’in hayatı hakkında kısa bilgiler verilmiştir.	96
Şaştım Kaldım!	7B	“Başarabilmek” adlı okuma metninde Messi ve Armstrong adlı sporcuların hayatları hakkında bilgi verilmiştir.	96
Şaştım Kaldım!	4Ğ	“Seyyar Satıcı” başlığı altında Şener Şen’in filminden bir sahne izlettirilerek öğrencilere Türk sineması tanıtılıyor.	99
Şaştım Kaldım!	7C	“Bunları Biliyor musunuz?” metninde ilginç bilgilere yer verilmiştir.	101
Şaştım Kaldım!	4M	“Pratik Çözümler” metninde sıkça tüketilen çayın farklı alanlarda kullanımından söz edilmiştir.	103
Şaştım Kaldım!	7F	“Kültürden Kültüre” bölümünde farklı kültürlerde beden dillerine örnekler verilmiştir.	104

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

İstanbul B2 kitabında “Bavul Hazırlama Sanatı, Turizmde Çek-Yat Yöntemi, Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji, Günümüzde İletişim, Ulaşım Araçları” okuma metinlerinde; “İlk Teknolojik Alet, Yaşlılık ve Teknoloji, Duygular, En Pahalı Alışkanlık: Alışveriş Bağımlılığı” dinleme/izleme metinlerinde herhangi bir kültürel unsura rastlanamamıştır.

Tablo 4. İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kültürel Unsurlar	İstanbul Yabancılar için Türkçe					
	B1		B2		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Günlük Yaşam	2	4	-	-	2	2
Yaşam Koşulları	6	12	2	4	8	8
Kişiler Arası İlişkiler	4	8	-	-	4	4
Gelenek ve Görenekler	21	42	25	50	46	46
Beden Dili	-	-	-	-	-	-
Törenler	1	2	-	-	1	1
Evrensel Unsurlar/ Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar	16	32	23	46	39	39
Genel Toplam	50	100	50	100	100	100

İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 seviyesi okuma ve dinleme/izleme metinlerinde en çok “Gelenek ve Görenekler” (%42), ikinci sırada “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar” (%32) yer almaktadır. İstanbul Yabancılar için Türkçe B2 seviyesi okuma ve dinleme/izleme metinlerinde en çok yer alan kültürel unsurlar “Gelenek ve Görenekler” (%50) iken “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar” (%46) ikinci sıradadır. İstanbul Yabancılar için Türkçe kitaplarının (B1-B2) okuma ve dinleme/izleme metinlerinin %46’sında “Gelenek ve Görenekler”, %39’unda “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar” bulunmaktadır. “Beden Dili” unsurları İstanbul Yabancılar için Türkçe B1-B2 kitaplarında hiç yer almazken toplam değerler incelendiğinde en az yer verilen kültürel unsurlar sırasıyla “Törenler” (%1), “Günlük Yaşam” (%2) ve “Kişiler Arası İlişkiler”dir (%4).

Unlock B1 ve B2 Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinin Kültürel Unsurlar Açısından İncelenmesi

“Unlock” kaynağı her seviyede “Reading and Writing” ile “Listening and Speaking” kitaplarından oluşmaktadır. “İstanbul Yabancılar için Türkçe” ve “New Language Leader” kitaplarından yapısal olarak farklılık göstermesine rağmen bulguların karşılaştırılmasında kolaylık sağlayacağı düşünüldüğü için B1 seviyesi “Reading and Writing” ile “Listening and Speaking” kitaplarındaki okuma ve dinleme/izleme metinlerinden elde edilen bulgular Tablo 5’te sunulmuştur. B2 seviyesi “Reading and Writing” ile “Listening and Speaking” kitaplarında yer alan okuma ve dinleme/izleme metinlerinden elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Unlock B1 Seviyesi Kitabında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurlar

Ünite Adı	Alt Kültürel Unsurlar	Kültürel Unsurların Aktarılı Şekli	Kitabın Adı	Kitaptaki Sayfa Numarası
Animals	7A	“A Podcast With A Veterinary Student (Biology) dinleme/izleme metninde veterinerlik hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	20

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

	7E	“A Debate About Using Animals For Work (Politics)” dinleme/izleme metninde binek hayvanlarının evcilleştirilme tarihi hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	25
Customs And Traditions	7N	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların kadın-kadın, kadın-erkek, erkek-erkek selamlaşma kurallarından söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7F	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların beden dilinden kısaca söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7M	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların hediye anlayışından bahsedilmiştir.	Reading and Writing	37
	7L	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların akşam yemeği davetine en az 30 dakika geç gidilmesi gerektiğinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7D	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların mor ve siyah renkleri ölümlerle ilişkilendirdikleri söylenmiştir.	Reading and Writing	37
	7G	“Customs Around The World” okuma metninde Brezilyalıların dış görünümüne ve giyime önem verdikleri belirtilmiştir.	Reading and Writing	37
	7N	“Customs Around The World” okuma metninde Japonların selamlaşmada resmî davrandıklarından söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7F	“Customs Around The World” okuma metninde Japonların beden dilinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7O	“Customs Around The World” okuma metninde Japonların dakikliğe önem verdikleri belirtilmiştir.	Reading and Writing	37
	7L	“Customs Around The World” okuma metninde Japonların çoğunlukla misafirleri evde değil, restoranda ağırladıkları belirtilmiştir.	Listening and Speaking	37
	7M	“Customs Around The World” okuma metninde Japonlarda hediyeleşme kültüründen söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7N	“Customs Around The World” okuma metninde Hintlilerin selamlaşmaya önce en kıdemli kişiyle, erkeklerle daha sonra kadınlarla selamlaştıklarından ancak kadınlarla tokalaşmadıkları söylenmiştir. Vedalaşırken herkesle ayrı ayrı vedalaşmak gerektiğinden bahsedilmiştir.	Reading and Writing	37
	7O	“Customs around the World” okuma metninde Hintlilerin zaman yönetimine ve dakikliğe önem verdiklerinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
	7M	“Customs Around The World” okuma metninde Hintlilerle hediyeleşilirken dikkat edilecek hususlardan söz edilmiştir.	Reading and Writing	37
7i	“Customs Around The World” okuma metninde Hintlilerin insan ilişkilerine çok önem verdikleri belirtilmiştir.	Reading and Writing	37	

Adres | Address

*RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

	7G	“Customs Around The World” okuma metninde Hintlilerin iş hayatında koyu renk kıyafet tercih ettikleri belirtilmiştir.	Reading and Writing	37
	6B	“A British Wedding” okuma metninde İngiliz kültüründe düğünlerin önemli olduğundan, ortalama evlilik yaşından, evlilik törenlerinin nerelerde ve nasıl yapılabileceğinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	40
	4D	“A British Wedding” okuma metninde eskiden Birleşik Krallıkta yapılan evlilik törenleri hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	40
	7C	“A Radio Programme About Changing Customs In The Modern World (Sociology)” dinleme/izleme metninde antropoloji bilimi hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	36
	7D	“A Radio Programme About Changing Customs In The Modern World (Sociology)” dinleme/izleme metninde geleneklerin yok olabileceği veya değişebileceği farklı kültürlerden örnek verilerek açıklanmaktadır.	Listening and Speaking	36
	7D	“A Discussion About New Social-Networking Habits (Culture)” dinleme/izleme metninde insanların sosyal ağlar üzerindeki etkileşimi yüz yüze etkileşimden daha çok önemseddiği anlatılmıştır.	Listening and Speaking	42
History	4D	“Museum Brochures (History)” okuma metninde “Doğal Tarih Müzesi” tanıtılmıştır.	Reading and Writing	55
	4D	“Museum Brochures (History)” okuma metninde “Warwick Kalesi”nde şövalyelik okulu canlandırmasından söz edilmiştir.	Reading and Writing	55
	7H	“Museum Brochures (History)” okuma metninde çocukların Museum Rallye’e ilgi duyacağından bahsedilmiştir.	Reading and Writing	55
	4D	“Museum Brochures (History)” okuma metninde Chicago Bilim ve Endüstri Müzesi tanıtılmıştır.	Reading and Writing	55
	2D	“Should We Teach History?” okuma metninde tarih öğretiminin öneminden söz edilmiştir.	Reading and Writing	58
	7E	“A Discussion About Majörhistorical Finds (History)” dinleme/izleme metninde bir Mısır kralının mezarından çıkan tarihî eserler hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	55
	7E	A Lecture About Sultan Mehmed II (History)” dinleme/izleme metninde Osmanlı İmparatorluğu ve Sultan Mehmed hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	58
Transport	7Ö	“The Future Of Cities?(Transport Management)” okuma metninde Masdar şehrinin ulaşım olanaklarından söz edilmiştir.	Reading and Writing	73

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

	7Ö	“Solving Traffic Congestion (Urban Planning)” okuma metninde dünyanın birçok yerinde trafik sıkışıklığı olduğundan söz edilmiş ve bu problemin çözümü için öneriler getirilmiştir.	Reading and Writing	75
	2A	“A Focus-Group Discussion About Cycling (Sociology)” dinleme/izleme metninde Londra’da bisiklet sürme oranının arttığından söz edilmiştir.	Listening and Speaking	78
Environment	7C	“Our Changing Planet (Physical Geography)” okuma metninde bilimsel araştırmalara dayanarak küresel ısınma hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	91
	7Ğ	“What Are The Causes Of Deforestation And What Are Its Effects On The Natural Environment? (Natural Sciences)” okuma metninde ormanlara verilen zararlardan ve bunların doğaya etkisinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	94
	4İ	“A Lecture About Agriculture (Ecology)” dinleme/izleme metninde bir şirketin tarım üzerine yaptığı bilimsel çalışmalardan ve geliştirdiği tarım teknolojilerinden söz edilmiştir.	Listening and Speaking	90
	7C	“A Debate About Nuclear Energy (Politics)” dinleme/izleme metninde Japonya’daki “Fukushima” örnek verilerek nükleer enerjinin zararlarından söz edilmiştir.	Listening and Speaking	96
Health and Fitness	7B	“Keep Fit (Medicine)” okuma metninde sporun insan sağlığı açısından önemi anlatılmıştır.	Reading and Writing	109
	7B	“Tackling Obesity (Nutrition)” okuma metninde dünyada obezitenin arttığından, obezite ile mücadele için kurumlara ve bireylere düşen görevlerden söz edilmiştir.	Reading and Writing	112
	7B	“Health Advertisements (Health)” dinleme/izleme metninde meditasyon, yoga, akupunktur gibi sağlık hizmetlerinden söz edilmiştir.	Listening and Speaking	114
Discovery and Invention	7C	“The Magic Of Mimicry (Science And Technology)” okuma metninde bilim ve teknolojiye esinlenmenin öneminden söz edilmiştir.	Reading and Writing	127
	7C	“The World Of Tomorrow (Product Design)” okuma metninde 2050 yılında bilim ve teknolojiye nelerin değişebileceğinden bahsedilmiştir.	Reading and Writing	129
	7E	“A Talk About Inventions (Discovery)” dinleme/izleme metninde Orta Çağ’a ait birçok icattan söz edilmiştir.	Listening and Speaking	126
Fashion	7G	“Interview With A Designer (Business)” dinleme/izleme metninde Müslüman Fransız moda tasarımcısının meslek hayatı ve tasarımları hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	150
Economics	2A	“How Times Have Changed (Economics)” okuma metninde ABD’de İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşam standartlarının olumsuz yönde değiştiğinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	165

Adres | Address

*RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

The Brain	7C	“Tricks Played By The Brain (Psychology)” okuma metninde insan beyninin her zaman doğru algılayamadığını kanıtlayan bilimsel çalışmalardan söz edilmiştir.	Reading and Writing	180-181
	4İ	“Mind Control (Neurology)” okuma metninde ABD’li bilim insanlarının özellikle engelli bireylerin hayatını kolaylaştırabilecek bir araştırma tanıtılmıştır.	Reading and Writing	183

“Animals” ünitesindeki ““Endangered Species”, “Losing The Battle For Survival” okuma metninde; “Transport” ünitesindeki “A Radio Programme About Fear Of Flying (Psychology)” dinleme/izleme metninde; “Health And Fitness” ünitesinde “A Radio Programme About Healthy Lifestyle (Fitness)” dinleme/izleme metninde; “Fashion” ünitesindeki “Is Fast Fashion Taking Over? (Retail Management)” ve “Offshore Production (Human Resources)” okuma metninde, “A Discussion About Clothes (Fashion)” dinleme/izleme metninde; “Discovery And Inventions” ünitesindeki “A Lecture About Mobile Phone Apps (Invention)” dinleme/izleme metninde; “Economics” ünitesinin “How Should You Invest Your Money? (Business)” okuma metninde, “A Radio Programme About Millionaire Lifestyles (Sociology)” ve “A Discussion About Whether College Students Should Be Paid For Good Grades (Economics)” dinleme/izleme metninde; “The Brain” ünitesinde “An Interview About What Makes A Genius (Psychology)” ve “A Formal Conversation About Brain Health (Health)” dinleme/izleme metinlerinde kültürel unsura rastlanamamıştır.

Tablo 6. Unlock B2 Seviyesi Kitabında Yer Alan Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurlar

Ünite Adı	Alt Öğeler	Kültürel Öğelerin Aktarılı Şekli	Kitabın adı	Kitaptaki Sayfa
Globalization	7J	“Turkish Treats (Media)” okuma metninde Türklerin humus ve dolma gibi yöresel yemeklerinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	19
	7J	“What Impact Has Globalization Had On Food And Eating Habits In Italy? (Economics)” okuma metninde İtalyanların yemek kültüründen söz edilmiştir.	Reading and Writing	21
	2A	“A Presentation On Energy Use In Food Production (Environment)” dinleme/izleme metninde Birleşik Krallığın gıda sektörü hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	23
Education	2D	“Preparing For Success, Whatever You Want To Do (Higher Education)” okuma metninde Middletown Üniversitesinin olanakları anlatılmıştır.	Reading and Writing	37
	7K	“Distance Or Face-To-Face Learning – What’s The Difference?(Electronic Learning)” okuma metninde uzaktan veya yüz yüze eğitimin avantaj ve dezavantajlarından söz edilmiştir.	Reading and Writing	40
	7A	“A Careers Advice Meeting(Education)” dinleme/izleme metninde mühendisliğin farklı dalları hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	37
	7A	“A Careers Advice Meeting(Education)” dinleme/izleme metninde sağlık sektöründeki meslekler hakkında bilgi verilmiştir.	Listening and Speaking	41
Medicine	7B	“The Homeopathy Debate (Medical Ethics)” okuma metninde homeopatinin faydalı olduğunu ve olmadığını düşünen doktorların görüşleri anlatılmıştır.	Reading and Writing	55

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

	7B	“Should Healthcare Be Free? (Economics)” okuma metninde dünya üzerinde uygulanan ücretsiz, özel ve karma sağlık hizmetleri hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	58
	7B	“A Student Seminar On Pandemics (Medicine)” dinleme/izleme metninde pandemi dönemlerinde aşı uygulanması gerektiğinden söz edilmiştir.	Listening and Speaking	55
	7C	“A Debate On The Flu Vaccination (Medicine)” dinleme/izleme metninde grip aşısının fayda sağlayıp sağlamadığı bilim insanlarının görüşleri doğrultusunda tartışılmıştır.	Listening and Speaking	59
Risk	2Ç	“A Government Has A Duty To Protect Its Citizens From Personal, Professional And Financial Risk (Public Administration)” okuma metninde Birleşik Krallıkta vatandaşlara sunulan sağlık hizmetlerinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	76
	2C	“A Government Has A Duty To Protect Its Citizens From Personal, Professional And Financial Risk (Public Administration)” okuma metninde Birleşik Krallıkta vatandaşlara sunulan sosyal yardım hizmetlerinden söz edilmiştir.	Reading and Writing	76
Manufacturing	7E	“A Brief History Of Silk (History)” okuma metninde ipek üretiminin Çin’den Avrupa’ya nasıl taşındığı hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	91
	4D	“A Lecture On The History Of Clothes Manufacturing (History)” dinleme/izleme metninde seri imalatın Birleşik Krallıkta başlama tarihçesinden söz edilmiştir.	Listening and Speaking	91
Environment	7C	“Disaster Mitigation (Meteorology)” okuma metninde su kaynaklı doğal afetlere karşı alınabilecek önlemler hakkında bilimsel bilgi verilmektedir.	Reading and Writing	109
	7C	“Combating Drought In Rural Africa: A Report (Environment)” okuma metninde Kenya’daki kuraklık için bilimsel çözüm önerileri verilmiştir.	Reading and Writing	112
	7C	“A Lecture About Environmental Change (Environment)” dinleme/izleme metninde dünyanın değişimiyle ilgili bilimsel çalışmalardan söz edilmiştir.	Listening and Speaking	109
	7C	“A Talk About The Destruction Of Deserts (Environment)” dinleme/izleme metninde çöllerdeki doğal dengenin korunması için yapılan bilimsel araştırmaların sonuçlarından bahsedilmiştir.	Listening and Speaking	113
Architecture	4İ	“Are Green Buildings Too Costly? (Environmental Planning)” okuma metninde Birleşik Krallıkta yapılan ekolojik binalar ve yararları örneklenmiştir.	Reading and Writing	128
	4J	“Which Is More Important When Designing A Building: Beauty Or Function? (Building Design)” okuma metninde Guggenheim Müzesi’nin ve Farnsworth House’un mimari özellikleri anlatılmıştır.	Reading and Writing	131
Energy	7Ğ	“A Radio Show On The Island Of El Hierro (Culture/Environment)” dinleme/izleme metninde İspanya’da bir bölgedeki doğal yaşam alanının huzur verici olduğundan söz edilmiştir.	Listening and Speaking	145
Art and design	7H	“Art For Art’s Sake? (Fine art)” okuma metninde sanatın sanat için olduğu anlayışı hakkında küresel ölçekte bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	163

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

	7H	“Should Photography Be Considered A Fine Art, Like Painting Or Sculpture? (Photography)” okuma metninde farklı ülkelerden fotoğraf sanatçılarının görüşleri verilerek fotoğrafçılığın bir sanat olduğu savunulmuştur.	Reading and Writing	166
	7H	“A Radio News Show About Graffiti (Art/Culture)” dinleme/izleme metninde graffiti hakkında bazı görüşlere yer verilmiştir.	Listening and Speaking	163
	4Ğ	“An Informal Debate About Public Art (Art)” dinleme/izleme metninde “Şehir Parkı”nda yer alan bir heykelden söz edilmiştir.	Listening and Speaking	167
Ageing	7K	“What Are The Effects Of A Young Population On A Society? (Social Anthropology)” okuma metninde Suudi Arabistan’ın eğitim hizmetleri hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	184
	7Ö	“What Are The Effects Of A Young Population On A Society? (Social Anthropology)” okuma metninde Suudi Arabistan’da yaşam standartları hakkında bilgi verilmiştir.	Reading and Writing	184
	2A	“A Radio Interview About Retirement (Economics)” dinleme/izleme metninde Birleşik Krallıkta emeklilerin aktif bir yaşam sürdürdüğünden –seyahat, eğlence vb.- söz edilmiştir.	Listening and Speaking	180
	7D	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Mısırlıların aile kültüründen söz edilmiştir.	Listening and Speaking	185
	7Ö	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Mısır’ın yaşam standartlarından bahsedilmiştir.	Listening and Speaking	185
	7D	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Japonların aile kültüründen söz edilmiştir.	Listening and Speaking	185
	7Ö	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Japonya’nın yaşam standartlarından bahsedilmiştir.	Listening and Speaking	185
	7D	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Türklerin aile kültüründen söz edilmiştir.	Listening and Speaking	185
	7Ö	“Presentations On Ageing In Different Countries (Social Anthropology)” dinleme/izleme metninde Türkiye’nin yaşam standartlarından bahsedilmiştir.	Listening and Speaking	185

“Glabozation” ünitesindeki “A Radio Programme About How Food Travels Around The World (Environment)” dinleme/izleme metninde; “Risk” ünitesindeki “Are You A Risk-Taker, Or Are You Risk-Adverse? (Psychology)” okuma metninde, “A Safety Presentation (Sport)” ve “A Risk-Assessment Meeting (Occupational Health)” dinleme/izleme metninde; “Manufacturing” ünitesinin “How Is Paper Manufactured? (Manufacturing Systems)” okuma metninde ve “A Tour Of A Car Manufacturing Plant (Manufacturing)” dinleme/izleme metninde; “Architecture” ünitesindeki “A Conversation Between Two Property Developers (Urban Planning)” ve “A Housing Development Meeting (Urban Planning)” dinleme/izleme metninde; “Energy” ünitesinin “Slides From A Presentation On Energy (Energy Development)” ve “The World Is Running Out Of Many Vital Natural Resources (Environment)” okuma

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

metinlerinde ve “A Chaired Meeting About Energy Saving In An Office (Environment)” dinleme/izleme metninde; “Ageing” ünitesinin “The Social And Economic Impact Of Ageing (Economics)” okuma metninde kültürel unsura rastlanamamıştır.

Tablo 7. Unlock Kitabı Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kültürel Unsurlar	Unlock					
	B1		B2		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Günlük Yaşam	-	-	-	-	-	-
Yaşam Koşulları	3	6,38	5	14,28	8	9,75
Kişiler Arası İlişkiler	-	-	-	-	-	-
Gelenek ve Görenekler	6	12,76	4	11,42	10	12,19
Beden Dili	-	-	-	-	-	-
Törenler	1	2,12	-	-	1	1,21
Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar	37	78,72	26	74,28	63	76,82
Genel Toplam	47	100	35	100	82	100

Unlock kitabının okuma ve dinleme/izleme metinlerinde en çok yer alan kültürel unsurlar B1 seviyesinde %78,72 oranla, B2 seviyesinde %74,28 oranla “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar”dır. İki seviyenin toplam oranı incelendiğinde “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar”ın %76,82 olduğu görülmektedir. Unlock kitabının okuma ve dinleme/izleme metinlerinde “Günlük Yaşam”, “Kişiler Arası İlişkiler”ve “Beden Dili” başlıklarında hiçbir kültürel unsura rastlanamamıştır. Kitapta en az yer verilen kültürel unsur %1,21 oranla “Törenler”dir.

New Language Leader Intermediate Ders Kitaplarındaki Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinin Kültürel Unsurlar Açısından İncelenmesi

“New Language Leader” kitabı B1 ve B2 seviyesi olarak ayrılmamış, tek bir kitap hâlinde yayımlanmıştır. Dinleme/izleme ve okuma metinlerinde yer alan kültürel unsurlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. New Language Leader (Intermediate) Kitabında Yer Alan Dinleme/İzleme ve Okuma Metinlerinde Kültürel Unsurlar

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

	7I	4. metinde Çincenin dünyada en çok konuşulan dil olduğundan söz edilmiştir.	39
	4I	5. metinde İngilizcenin Amerikan, İngiliz, Avustralya, Kanada vb. türleri olduğundan söz edilmiştir.	39
	4I	Lesson 4.2 Recording 4.1. metninde Amerikan ve İngiliz İngilizcesinin birbirinden farklı olduğu söylenmiştir.	167
	7I	Lesson 4.2 Recording 4.1. metninde Arapçanın dünya dilleri arasında en hızlı büyüyen dil olduğu söylenmiştir.	167
	7İ	Lesson 4.3 Recording 4.4. metninde sosyal medyada kullanılan üslûba dikkat edilmesi gerektiğinden söz edilmiştir.	167
	7İ	Lesson 4.3 Recording 4.5. metninde sosyal medyada kullanılan dilin samimi olunan bireyler ile tanımadığınız veya samimi olmadığınız bireylerle aynı dilin kullanılmaması gerektiği anlatılmıştır.	167-168
Advertising	7İ	Lesson 5.5 Recording 5.8. metninde eleştirel düşünmenin öneminden söz edilmiştir.	169
Education	2D	“Newline: The Online News Service” metninde karma sınıfların mı tek cinsiyetli sınıfların mı daha iyi olduğu tartışılmıştır.	57
	7C	“Maria Montessori” metninde İtalyan eğitimci tarafından geliştirilen Montessori metodu anlatılmıştır.	58
	2D	“Editorial and Opinion” metninde üniversitelerdeki eğitimin ücretsiz olması gerektiği gerekçeleriyle açıklanmıştır.	60
	7K	Lesson 6.1 Recording 6.1. metninde dört kişi üniversite eğitimi hakkındaki görüşlerini anlatmıştır.	169
	2D	Lesson 6.3 Recording 6.3. metninde Amerikan ve İngiliz üniversiteleri hakkında bilgi verilmiştir.	169
Design	7D	“Alessi’s Inventions” metninde İtalyanların hem güzelliğe hem de faydaya önem verdikleri söylenmektedir.	70
	7C	Lesson 7.3. Recording 7.3 metninde bazı aletlerin tasarımı anlatılmıştır.	170
	4I	Lesson 7.5 Recording 7.5 metninde bir öğrenci ödevi üzerinden İngilizcenin yazım dili, yazım ve noktalama kuralları hakkında bilgi verilmiştir.	170
Business	3Ç	“The Secret of My Success” bazı mesleklerin iş ortamı hakkında bilgi veriliyor.	76
	7İ	1. metinde etik ikilem yer almaktadır.	78
	7İ	2. metinde etik ikilem yer almaktadır.	78
	7İ	3. metinde etik ikilem yer almaktadır.	78
	4B	“Estee Lauder” adlı metinde Amerikan iş insanı tanıtılmıştır.	80
	7A	“Akio Morita” adlı metinde Japon iş insanının hayatı anlatılmıştır.	80
	7A	Lesson 8.1. Recording 8.1. metninde malî daşmanlık ve iş danışmanlığı meslekleri kısaca anlatılmıştır.	171
	7A	Lesson 8.1. Recording 8.2. metninde accountancy firms hakkında kısa bilgi verilmiştir.	171
	7A	Lesson 8.1. Recording 8.4. metninde oto yıkama işi hakkında bilgi verilmiştir.	171
Engineering	3Ç	“A Man’s World” metninde mühendisliğin erkek mesleği olarak algılandığından söz ediliyor.	86
	7A	“A Man’s World” metninde mühendislik mesleği ayrıntılı şekilde tanıtılıyor.	86

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

	7C	“Asteroids” metninde asteroidler hakkında yapılan araştırmalardan söz edilmiştir.	88
	7C	“Sahara Solar Farm” metninde Sahra Çölü’nde yapılan güneş enerji panelleri ve elektrik üretimine katkılarından söz edilmiştir.	91
	7C	“The Belo Monte Dam” metninde dünyanın üçüncü büyük barajının enerji üretiminde kullanılacağından bahsedilmiştir.	91
	3Ç	Lesson 9.1. Recording 9.1. metninde kadın makine mühendisinin cinsiyetinden dolayı iş ortamında bazı güçlüklerle karşılaştığından söz edilmiştir.	171
	4B	Lesson 9.1. Recording 9.1. metninde mühendislik alanı hakkında kısa bilgi verilmiştir.	171
	7K	Lesson 9.5. Video Recording 9 metninde mühendislik eğitimi hakkında bilgi verilmiştir.	172
	7A	Lesson 9.5. Video Recording 9 metninde mühendislik becerileri hakkında bilgi verilmiştir.	172
	7F	Lesson 9.5. Recording 9.6. metninde parmakla işaret etmek veya masaya vurmak davranışlarının vücut dilinde agresifliği gösterdiği ifade edilmiştir.	172
	7İ	Lesson 9.5. Recording 9.6. metninde farklı görüşlere saygı duymanın önemi anlatılmıştır.	172
Trends	7G	“Cultural Influences on Fashion Trends” metninde moda trendlerinde yüksek, popüler ve alt kültürün etkili olduğu anlatılmıştır.	99
	3Ç	Lesson 10.2 Recording 10.1 metninde müdürün iş ile ilgili satış elamanını motive etmesi ve samimi sohbeti verilmiştir.	172-173
	7İ	Lesson 10.2 Recording 10.6 metninde yabancı dillerden kelime öğrenme tekniklerinden söz edilmiştir.	173-174
Arts and Media	7H	“Watch” metninde belgesel eleştirisinden söz edilmiştir.	106
	7H	“Watch” metninde video oyunu eleştirisinden söz edilmiştir.	106
	7H	“Watch” metninde sinema eleştirisinden söz edilmiştir.	106
	7H	“Watch” metninde kitap eleştirisinden söz edilmiştir.	107
	7H	“Watch” metninde tiyatro eleştirisinden söz edilmiştir.	107
	7H	“Watch” metninde radyo programı eleştirisinden söz edilmiştir.	107
	7H	“Watch” metninde film eleştirisinden söz edilmiştir.	107
	4Ğ	“Out of Sight, Out of Mind?” Amerikalı yazar Salinger hakkında bilgi verilmiştir.	108-109
	8A	“Me and My Career” metninde “yabancı muhabir” olarak tanıtılan Somalili Rageh Omar hakkında bilgi verilmiştir.	111
	7H	Lesson 11.1 Recording 11.1 metninde bir romandan söz edilmiştir.	174
	7H	Lesson 11.1 Recording 11.1 metninde bir filminden söz edilmiştir.	174
	7H	Lesson 11.1 Recording 11.1 metninde bir komedi dizisinden söz edilmiştir.	174
	7A	Lesson 11.3 Recording 11.2 metninde yabancı muhabir olmak için yapılan bir iş görüşmesi aktarılarak yabancı muhabirlik mesleğinde aranan özelliklerden söz edilmiştir.	174
Crime	7C	“Why Do We Commit Crimes?” metninde genetik, çevre ve tercih sebebiyle insanların suç işlediği üzerine bilim insanlarının çalışmaları olduğundan söz edilmiştir.	118

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

71	Lesson 12.2 Recording 12.1 metninde öfke kontrolünün önemli olduğu anlatılmıştır.	174
71	Lesson 12.2 Recording 12.1 metninde bir mahkum işlediği suçlardan duyduğu pişmanlığı anlatmıştır.	175

“Extroverts And Introverts”, “Travel And Tourism”, “Eastern Bubble”, “How To Avoid Mistakes Online”, “Three Opinions About Advertising”, “Manipulate Images”, “Advertisers Targeting Young People”, “What Is Design?”, “1960-1969”, “Tipping Points”, “Should We Pay For Our Music?”, “Criminal Masterminds?”, “Gang Use Helicopter In Hollywood-Style Raid On Swedish Cash Depot” adlı okuma metinlerinde kültürel unsurlara rastlanamamıştır. Lesson 1.1 Recording 1.2, Lesson 2.3 Recording 2.5, Lesson 4.3 Recording 4.3, Lesson 5.1 Recording 5.2, Lesson 5.2 Recording 5.3, Lesson 7.2 Recording 7.2, Lesson 8.1. Recording 8.3, Lesson 10.3 Recording 10.2, Lesson 12.3 Recording 12.2, Lesson 12.5 Recording 12.4, Lesson 12.5 Recording 12.5 dinleme/izleme metinlerinde kültürel unsurlara rastlanamamıştır. New Language Leader kitabının B1 ve B2 seviyesi olarak ayrılmadığı için bu kitaptan elde edilen bulgular Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. New Language Leader Kitabı Okuma ve Dinleme/İzleme Metinlerinde Kültürel Unsurların Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kültürel Unsurlar	New Language Leader B1-B2	
	f	%
Günlük Yaşam	-	-
Yaşam Koşulları	5	6,66
Kişiler Arası İlişkiler	4	5,33
Gelenek ve Görenekler	11	14,66
Beden Dili	-	-
Törenler	-	-
Evrensel Unsurlar/ Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar	55	73,33
Genel Toplam	75	100

New Language Leader kitabının okuma ve dinleme/izleme metinlerinde %73,33 oranla en çok “Evrensel Unsurlar/Hedef Kültür Dışındaki Unsurlar” yer almaktadır. Amaç kültüre ilişkin “Günlük Yaşam”, “Beden Dili” ve “Törenler” unsurlarına rastlanamamıştır. En az yer verilen amaç kültür unsurları “Kişiler Arası İlişkiler” (%5,33) ve “Yaşam Koşulları”dır (%6,66).

Çalışma Materyallerinde Bulunan Kültürel Unsurların Oranları

Çalışma materyallerindeki kültürel unsurların sayısı ile kitaplardaki okuma ve dinleme/izleme metinlerinin sayısını kıyaslayarak kültürel unsur yoğunluğunu yorumlamak daha doğru olacaktır. İstanbul Yabancılar için Türkçede 78 metinde 98 kültürel unsur, Unlock kitabında 80 metinde 83 kültürel unsur ve New Language Leader’da 69 metinde 76 kültürel unsur bulunmaktadır. Elde edilen bulgular Tablo 10’da gösterilmektedir.

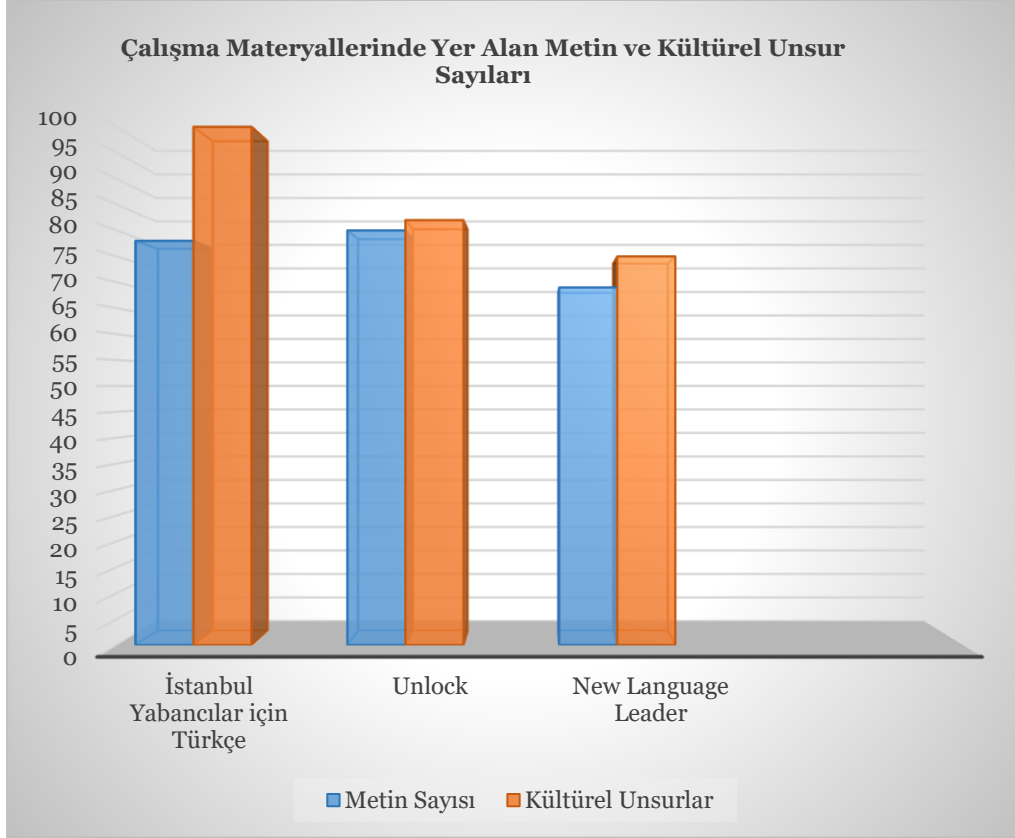
Tablo 10. Çalışma Materyallerinde Yer Alan Metin Sayılarına Göre Kültürel Unsurların Yüzdeleri

Kitabın Adı	Metin sayısı (f)	Kültürel Unsurların Sayısı (f)	Yüzde % (Metin sayısına düşen kültürel unsur oranı)
İstanbul Yabancılar için Türkçe	78	100	7,8

Adres | Address

Unlock	80	82	1,02
New Language Leader	69	75	1,08

Tablo 10 incelendiğinde metin başına düşen kültürel unsurların en fazla yer aldığı kaynağın İstanbul Yabancılar için Türkçe, ikinci kitabın New Language Leader, üçüncü kaynağın Unlock olduğu görülmektedir. Grafik 1 ile bu bulgular görselleştirilmiştir.

Grafik 1. Çalışma Materyallerinde Yer Alan Metin ve Kültürel Unsur Sayıları

4. Tartışma ve Sonuç

İstanbul Yabancılar için Türkçe B1 ve B2 kitaplarında yer alan kültürel unsur oranlarının aynı olduğu, her iki seviyede de en fazla gelenek ve göreneklere ait unsurların bulunduğu görülmektedir. İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1- B2) kitaplarında en çok bulunan ikinci kültürel unsur, evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlardır. İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1- B2) kitaplarının özellikle beden dili, törenler, günlük yaşam ve kişiler arası ilişkilere ilişkin kültürel unsurların kullanımının yetersiz olduğu söylenebilir. Bayraktar (2015) yaptığı çalışmada İstanbul Yabancılar için Türkçe Kitapları Seti'nde kültürel aktarımın günlük yaşantı ve davranışlar, ahlaki ve dinî değerler ile gelenek ve görenekler açısından desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Kültürel unsurlar arasında yakın veya eşit bir dağılım görülmemekte olup ağırlık gelenek ve göreneklere, evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlara verilmiştir. Bu durum hedef öğrenci grubunun Türk dili ve kültürüne ilişkin dengeli bir bilgi ve beceri edinemeyeceğini düşündürülebilir. Çünkü literatürde ağırlıklı görüş dil eğitiminin kültür eğitiminden ayrı düşünülmemesi yönündedir. Barın (2004); sözcüklerin sıradan simgeler olmadığını, ait oldukları toplumda birtakım kabuller içerdiklerini bu yüzden kelimelerin hangi metinlerde nasıl kullanılacağını önemli olduğunu ve toplum yaşantısıyla ilişkili bir dil eğitimi verilmezse amaç dilin tam olarak öğretilmeyeceğini savunmaktadır. Bölükbaş ve Keskin (2010), yaptıkları çalışmada

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde öğrencilerin metinler aracılığıyla farklı düşünce biçimleriyle, yaşam stilleriyle karşılaşmalarını; kendi kültürleri ile hedef veya evrensel kültüre karşı hoşgörülü yaklaşımlarını sağlamak gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda yabancı dil öğretim kitaplarında kültürel unsurların planlı ve dengeli bir şekilde kullanımının faydalı olacağı düşünülmektedir. İstanbul Yabancılar için Türkçe kaynağında “Kültürden Kültüre” bölümünde kültürel unsurlara yer vermek yerine kültürel unsurların okuma ve dinleme/izleme metinlerinde daha fazla işlenmesinin uygun olacağı söylenebilir.

Unlock kitaplarının B1 seviyesinde (f=47), B2 (f=35) seviyesine göre kültürel unsurların daha fazla bulunduğu görülmektedir. B1-B2 seviyesinde yer verilen kültürel unsurların çoğunluğunun evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlar olmasına bakılarak yayınevi tarafından küresel kültürel unsurlara daha çok önem verildiği yorumu yapılabilir. Amaç kültüre ilişkin başlıklar incelendiğinde evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlar ile aralarında büyük ölçüde fark olduğu tespit edilmiştir. Hedef kültürün günlük yaşamı, kişiler arası ilişkileri ve beden diline ilişkin hiçbir kültürel unsurun bulunmamasına dayanarak kitap yazarlarının ve yayınevinin yabancı dil öğretiminde hedef kültüre ilişkin bu alanları önemli görmediği yorumu yapılabilir.

New Language Leader kitabının okuma ve dinleme/izleme metinlerinin çoğunluğunda evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlar yer almaktadır. Hedef kültüre ilişkin unsurlardan günlük yaşam, beden dili ve törenlere yer verilmemesi; kişiler arası ilişkiler ve yaşam koşullarına ilişkin unsurlara ise düşük oranda yer verilmesi yayınevi tarafından yabancı dil öğretiminde hedef kültür unsurlarının önemli görülmediğini düşündürmektedir.

Unlock ve New Language Leader kaynaklarında evrensel unsurlar/hedef kültür dışındaki unsurlar en çok yer verilen kültürel unsur iken İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında amaç kültürün gelenek ve göreneklerine ilişkin unsurlara daha fazla yer verilmiştir. Bu bulgu İstanbul Yabancılar için Türkçe kaynağının “yabancı dil öğretiminde hedef kültür unsurlarının öğretilmesinin dil öğretimine katkı sağlayacağı” görüşünde olduğunu göstermektedir. Ayrıca İstanbul Yabancılar için Türkçe kitabında evrensel unsurların/hedef kültür dışındaki unsurların bulunması yayınevinin yabancı dil öğretiminde sadece hedef kültürü değil, küresel kültürel unsurların tanıtımına önem verdiğini kanıtlamaktadır.

Unlock (B1-B2) ve New Language Leader (Orta) kaynakları ile kıyaslandığında İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında gerek amaç kültüre gerekse evrensel kültür unsurlarına yer verilme oranının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışma materyalleri arasında dil ve kültür ilişkisine en çok önem veren kaynağın İstanbul Yabancılar İçin Türkçe olduğu yorumu yapılabilir. Unlock ve özellikle New Language Leader kitaplarında ilgili literatürdeki amaç dil-amaç kültür öğretimi ilişkisinin aksine küresel ölçekte bir dil-kültür öğretimine eğilim olduğu söylenebilir.

New Language Leader kitabının yayınevi Pearson kataloğunda (2022) 50’den fazla ülkede 6000’den fazla öğretmenin katılımıyla geliştirilen “Küresel İngilizce Ölçeği”nden söz edilerek bu ölçeğin öğretmenlerin öğrencilerin dil alanındaki ilerlemelerinin daha güvenilir ve kolay şekilde ölçülebileceği belirtilmiştir. 10’dan 90’a kadar bir sayı bildiren bu ölçek ile CEFR düzeyinde dil yeterliliğinden daha fazla bilgi sağlayacağı savunulmuştur (Pearson, 2002). Pearson Yayınevi’nin hedef kültürden bağımsız, küresel ölçekte bir İngilizce öğretimini hedeflediği söylenebilir. Bu bağlamda New Language Leader’da, İstanbul Yabancılar için Türkçe kitabına göre hedef kültür unsurlarının az olması bu tespiti doğrulamaktadır.

Unlock ve New Language Leader kaynaklarında amaç kültür unsurlarına göre küresel kültürel unsurlara daha fazla yer verilmesine rağmen yeterli kültürel unsura yer verildiği yorumu yapılamamaktadır.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

Çünkü metin başına düşen kültürel unsur oranı İstanbul Yabancılar için Türkçe (B1-B2) kitabında Unlock (B1-B2) ve New Language Leader (İntermediate) kitaplarından daha fazladır. İstanbul Yabancılar için Türkçe kaynağında Unlock ve New Language Leader kitaplarına göre kültürel unsur çeşitliliği daha fazladır. Araştırmada incelenen üç kaynakta da kültürel öğeler dengeli bir dağılım göstermese de İstanbul Yabancılar için Türkçe kitabının diğer kaynaklara göre kültürel öğelerin işlenişinde daha dengeli olduğu söylenebilir.

Her dilin iç dinamiğinin farklı olduğu gerçeğinden hareketle kültürel unsurların kullanımının her lisanın öğretiminde aynı etkiyi oluşturmayacağı düşünülmektedir. Yabancı dil öğretimi alanında kullanılan kitaplarda kültürel unsurlara yer verilme durumunun öğrencilerin dil öğrenme başarısına etkisi farklı diller açısından ayrı ayrı incelenebilir. Sonuçlar; yayınevlerine, yabancı dil eğitimcilerine yol gösterici olabilir.

Kaynaklar

- Akcaoğlu, C. (2017). Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, D. (2011). *Türkçeye Yansıyan Türk Kültürü* (2. bs.). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Fichter, Joseph H. (1957). *Sociology*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Alsaif, O. (2016). A variety of cultures represented in English language textbooks: A critical study at Saudi university. *Sociology Study*, 6(4), 226-244.
- Alsamani, A. S. (2014). Foreign culture awareness needs of Saudi English language majors at Buraydah Community College. *English Language Teaching*, 7(6), 143-153. doi:10.5539/elt.v7n6p143.
- Baker, W. (2012). From cultural awareness to intercultural awareness: Culture in ELT. *ELT Journal*, 66(1), 62-70. Retrieved from <http://eltj.oxfordjournals.org/content/66/1/62.abstract> 05.01.2023.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD), (1), 19-30. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkiyat/issue/16660/329608> 9 Ocak 2023.
- Brown, H. D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching* (4. bs.). London: Longman.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Bayraktar, F. B. (2015). Yabancılar Türkçe öğretiminde faydalanılan kitapların kültürel unsurların aktarımı açısından değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies*, 5 (4), 221-235.
- Bölükbaş, F. ve Yılmaz, M. Y. (2019a). İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı (B1). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Bölükbaş, F. ve Yılmaz, M. Y. (2019b). İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı (B2). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (Fifth edition). New York: Pearson Longman.
- Cheng, C. M. (2013). Reflections of college English majors' cultural perceptions on learning English in Taiwan. *English Language Teaching*, 6(1), 79-91.
- Cortazzi, M. ve Jin, L. (1999). Cultural mirrors materials and methods in the EFL classroom. *Culture in Second Language Teaching and Learning*. Haz. E. Hinkel Cambridge University Press, 196-219.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

- Cotton, D. Falvey, D. and Kent, S. (2016). *New Language Leader Coursebook (Intermediate)*. China: Pearson Publishing.
- Council of Europe. (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Deardorff, D. K. (2006). The identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization at institute of higher education in the United States. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241-266.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR*, 30, 51-72.
- Er, K. O. (2006). Yabancı dil öğretim programlarında kültürün etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Erdil, M. (2018). Türkiye cumhuriyeti yükseköğretim kuruluna bağlı 209 üniversitede yabancılar türkçe öğretimi. *Journal of International Social Research*, 11(60).
- Ergin, M. (1998). *Üniversiteler için Türk Dili*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Fantini, A. E. (2009). Assessing intercultural competence: Issues and tools. D.K. Deardorff (Ed.), *The Sage Handbook of Intercultural Competence* içinde. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Fong, C. S.; DeWitt, D.; Leng, C. H. (2018). "The Analysis of Cultural and Intercultural Elements in Mandarin as a Foreign Language Textbooks from Selected Malaysian Public Higher Education Institutions", *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, v6 n1, p66-90. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1166178>
- Gencer, İ. S. (2020). *Multicultural elements in an elt coursebook series: new language leader* (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Gökalp, Z. (1975). *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul: Sebil Matbaacılık.
- Güvenç, B. (1994). *İnsan ve Kültür* (6. baskı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İşcan, A. ve Yassıtaş, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3(1), 47-66
- Jin, T. (2013). Intercultural competence in the learning of Chinese as a foreign language in the UK – an exploratory study. In M. Xing & M. Li (Eds.), *Developing pedagogies for teaching Chinese as a foreign language in higher education (Applied Chinese Language Studies IV)* (pp. 15-29). London, U.K.: Sinolingua London Ltd.
- Kalfa, M. (2013). Yabancılar türkçe öğretiminde sözlü kültür unsurlarının kullanımı. *Milli Folklor*, 97, 167-177.
- Kaplan, M. (2009). *Kültür ve Dil*, İstanbul: Dergah Yayınları.
- Kırkkılıç, A. ve Sevim, O. (2012). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kongar, E. (2021). *Kültür Üzerine*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*, Oxford: Oxford University Press.
- Kramsch, C., & Byram, K. (2008). Why is it so difficult to teach language as culture? *The German Quarterly*, 81(1), 20-34.
- Kutlu, A. (2015). "Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürün araç olarak kullanımı: Gazi yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği (B1- B2 seviyesi)". *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (2), 697-710.
- Lansford, L. (2014). *Unlock Listening & Speaking Skills 4 Student's Book*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mckay, S. L. (2000). "Teaching English as an international language: Implications for cultural materials in the classroom". *TESOL Journal*, 9. Toronto, TESOL Journal Press, pp.7-11.

Adres | Address

*RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

- Memiş, M. R. (2016). Yabancı dil öğretiminde eğitim ortamı ve kültür aktarımı. *Turkish Studies*, 11(9), 605-616.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1619-1640.
- Ostrowska, S. (2014). *Unlock Listening & Speaking Skills 3 Student's Book*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pearson. (2022). ELT Catalogue. Retrieved from <https://online.flippingbook.com/view/267090812/8-9/> 10 March 2023.
- Peled-Elhanan, N. (2012). *Palestine in Israeli school books: Ideology and propaganda in education*. London: I. B. Tauris & Co.
- Polat, T. (1993). "Yazınsal Metinler ve Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi". *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, VIII, 181-189.
- Sercu, L. (2005). *Foreign Language Teachers and Intercultural Competence: An International Investigation*. Clevedon, GBR: Multilingual Matters. Retrieved from http://site.ebrary.com/lib/gop/doc_9 Ocak 2023.
- Sowton, C. (2014). *Unlock Reading & Writing Skills 4 Student's Book*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Şimşek, M. R. (2018). Yabancılar için İngilizce ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültürel İçeriklerin Karşılaştırması. *Bilig*, (84), 301-327. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilig/issue/42610/519077> 24 September 2022.
- Tomalin, B. (2008). *Culture - The Fifth Language Skill*. Retrieved from <https://www.teachingenglish.org.uk/article/culture-fifth-language-skill> 16 Aralık 2022.
- Tomalin, B., & Stempleski, S. (1993). *Cultural Awareness*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Tomalin, B. & Susan, S. (2013). "Cultural Awareness-resource Books For Teachers", Oxford University Press. Retrieved from <https://books.google.com.tr/books?isbn=0194426033>. (13.02.2022).
- Troudi, S. (2005). Critical Content and Cultural Knowledge for Teachers of English to Speakers of Other Languages. *Teacher Development*, 9(1):115-129.
- Türkiye Maarif Vakfı (2020). *Türkçenin Yabancı dil olarak öğretimi programı*. Retrieved from https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf 15. 06. 2022.
- Westbrook, C. (2014). *Unlock Reading & Writing Skills 3 Student's Book*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wu, J. (2010). A content analysis of the cultural content in the EFL textbooks, *Canadian Social Science* 6 (5), 137-144. Retrieved from <http://www.cscanada.net/index.php/css/article/viewFile/1109/1128>
- Xia, T. (2013). The introduction of cultural knowledge in the primary stage of global promotion of Chinese language [汉语国际推广初级阶段的文化导入研究]. (Unpublished master's thesis). Huazhong University of Science and Technology, Wuhan, China.
- Vernier, S., Barbuza, Giusti, D., ve Moral, G. D. (2008). The Five Language Skills in the EFL Classroom [Elektronik Sürüm]. *Nueva Revista de Lenguas Extranjeras*, 10, 263-291.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yuen, K. M. (2011). "The Representation of Foreign Cultures in English Textbooks". *ELT Journal*, 65(4): 458-466.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124